

Ligia Tomşa

CLEPSIDRA CU NĂLUCI

povestiri

Editura *MIRADOR*

LIGIA TOMȘA

LIGIA TOMȘA

CLEPSIDRA CU NĂLUCI
- POVESTIRI -

CLEPSIDRA CU NĂLUCI
- POVESTIRI -

Pentru Flore Mihalci cu deosebită
considerație această carte mică dar
pentru mine o mare bucurie...

cu prietenie.

Ligia Tomșa

Arad, 1999

COPERTA: VIOREL SIMULOV

ALINA TOMA

CLASIFICAREA CĂLĂRILOR

POVEȘTI

© EDITURA *MIRADOR*

CONSILIER EDITORIAL: VASILE DAN

EDITOR: IOAN MATIUȚ

SC *ARMEDIA PRESS* SRL

Editura *MIRADOR*

Tipărit la *MULTIMEDIA* Arad

ISBN 973-9284-50-7

SCRISORI NEEEXPEDiate

DUMINECA

Totdeauna duminica mi s-a părut o casă fără ferestre, de aceea încercam să o îmbrac în fel și fel de idei. Pe perete, în locul ceasului, am așezat o floare-soarelui fiindcă-mi arată în orice clipă distanța pînă la soare, apoi încercam să-mi sortez visele din săptămâna care a trecut într-un caiet cu pătrățele mici, fiecare vis în pătrățelul lui, dar erau așa de multe că într-o zi, duminica mi s-a umplut de caiete pînă la streșină și rîndunicele și-au făcut cuib în ele și fiecare pătrățel devenise cîntător, era o muzică de vise cum nici nu-ți închipui. Apoi am încercat să-mi croșetez singură vise din lînuri colorate, dar totdeauna capătul ultimului vis devenea șal, un șal lung ca o șosea cu linii întrerupte și cu borne, dar iepurele de angora – principalul meu furnizor de materie primă – a mîncat ghemul roșu, crezînd că-i măr și de atunci șalurile mele erau mai puțin calde...

Iarna, dacă zăpada era mare, făceam pîrtii pînă la poartă pentru vrăbii și le dădeam să mănînce prăjituri mici cu nucă, spuneam povești la Piu, adică brodam cuvinte pe o pînză imaginară mîngăindu-l, îl învățam să vorbească cu ochii, fiindcă Piu e mai mult decît un animal.

Apoi sădeam crizanteme în pălăriile care mai păstrau miros de mare și uneori, seara, auzeam pescărușii țipînd în împletitura lor de paie și îmi imaginam amintiri.

Vara, făceam pîini, pîini mari, albe și odihnitoare ca niște perini curate, îmi spălam părul în ceaiuri subțiri de frunze și părul căpăta o aromă amară și o culoare dulce și trupul îmi mirosea a nucă. Apoi stînd culcată, seara, pe un covor de greieri, deveneam muzicală ascultîndu-mi tinerețea vibrînd ca o harfă sub degetele lunii...

Toamna mă îmbrăcam într-o salopetă de frunze și lustruiam poarta duminicii de brume, făceam siropuri din fructe corate de veneau albinele să-și facă stupul în cămară, sau scriam scrisori pe petale de dalii dar cuvintele se făceau vînt, iarna scriam scrisori pe zăpadă și vedeam cuvintele topindu-se-n pămînt și le auzeam încolțind și simțeam toate anotimpurile trecînd prin mine într-o singură zi.

De aceea îți scriu, să fi liniștit, toate sînt bune, zilele sunt la locul lor, cum trebuie să fie, numai duminica e fără ferestre suspendată între îndoială și certitudine și eu mă duc în colo și în coace ca o limbă de pendulă fără arc, ca o busolă nebună care și-a pierdut nordul și de fiecare dată îmi zic "Trebuie să mă stabilesc într-o parte, dar totdeauna capul mi-e bubuitor ca o inimă și inima-mi umblă fără cap și numai aud nimic din ceea ce e în afara pîndei mele istovitoare și trec prin viață ca pe o cărare de pîslă".

Și-mi zic; Nu se mai poate așa, tot ceea ce e posibil omenește s-a consumat, voi îmbrăca rochia roșie, rochia despre care spuneai că te arde și voi pleca. De cîte ori am încercat...Dar de la poartă mă întorc, dar dacă, dar dacă...Eu mă duc pe o potecă și tu vii pe alta...

Printre preocupări, zilele săptămîinii trec mai ușor, te uit pentru o clipă, ca-n clipa următoare să mă înspăimînt că poate te-am uitat, dar duminicile sunt lanțuri cu verigi mușcătoare și mă strîng și mă îngustez și mi-e frig. Atunci îți scriu cu degetul pe geam scrisori pe care nu le vei ceti niciodată și sticla mă absoarbe și mă închide într-o înfățișare nouă, de argilă și de fum și dimineața sunt icoană pe sticlă să mă zărești de departe așteptînd...

LUNI

De ziua morților am fost în satul Teni, să-mi aduc aminte de neamurile mele uitate și fără mormînt, pe inima cărora călcăm prin iarba necosită. Am aprins o lumînare pe mormîntul bunicului, dar flacăra mică și firavă se stingea repede, de parcă toți morții suflau în ea cu guri de țărînă.

Au venit și femeile satului la morții lor, cu coșuri învelite în ștergare înspumate, să le dea merindea pămîntului și lacrima inimii, să le curețe pieptul de popîndăi și bărbile de scaieți.

A fost o sărbătoare stranie, ca un ritual păgîn. Vîntul lua bocetul femeilor și-l purta prin aer ca un clopot. Era un cimitir vechi, cu morții prefăcuți de multă vreme în rădăcini, dar satul îi învia odată pe an amintindu-i.

Mi-am amintit de bunicul cum pleca din sat odată cu noaptea, în căruță cu un deal de pepeni și din poartă, simțeam cum curgea în urma lui prin aer un fluviu de crini. Noaptea mai dormea încă în guși de cocoși, cînd el – cu cîmpia sub pleoape – ducea la oraș planetele de zahăr. Îi ciuguleau stelele pălăria de paie, luna îi mîngăia tîmpla ca un braț de femeie, dar el se grăbea să ajungă, pe cînd se stingeau becurile pe străzi, să lumineze cu pepeni orașul...

Am aprins o lumînare și la mormîntul tatălui meu, amintindu-mi cum ne muta din loc în loc, din oraș în oraș, mereu căutînd mai binele, dar totdeauna ne așezam într-un cartier vechi, cu case, cu perdele de iederă trase peste memorie, cu garduri purtîndu-și nepăsarea ca pe-o cocoasă în spate, cu vrăbii scaldîndu-se în colbul somnului de după amiază și eu cu haina încheiată pînă la gît, pășind încet, să nu-mi turtesc de pereți sîngele încă tînăr.

Pînă la urmă, în cimitir am rămas numai eu cu o lumînare neaprinsă în mînă, privind nehotărîtă în jur și mi-am adus aminte de tine, niciodată n-ai vrut să mă însoțești aici, spunîndu-mi că asta te deprimă. Și gîndindu-mă la tine, am aprins lumînarea. Știam că se aprinde numai pentru morți... Știam că vîntul o va

stinge curînd ca și pe celelalte. Dar flacăra ei a rămas vie și dreaptă și neclintită împotriva vîntului. Jur în prejur, liliacul răspîndea o boare de rufă curată și un gard de păsări tăia parcă în două hotarul dintre lumi și avea un miros de viață, cimitirul acela, încît, m-am așezat pe o lespede albă și era bine în liniștea care-și picura lumina ca dintr-o streșină cu cuiburi... Am plecat lăsînd lumînarea arzînd, mereu privind înapoi și lumînarea ardea, ardea ca un sunet de clopot și pentru vii și pentru morți...

MARȚI

Am cumpărat patine pentru Sorana și mi-am amintit de iarna cînd ne-am întîlnit, de gerul acela care făcea să pocnească becurile pe străzi și în vitrine, manechinele să-și sufle în pumni și noi, alunecînd prin oraș ca printr-o împărăție de candel, strălucitori și muguriți... Și cum mă cuprindeai în priviri ca pe-o lumină și cum îmi înflorea sîngele sub blana mea din blănuri de sălbăticiuni și cum eram numai noi în întreg orașul și roata pămîntului se învîrtea în jurul nostru.

Gerul acelei ierni a fost fierbinte, tu, erai un mag aducător de arome și cărți de credință pentru religia iubirii și era un fluviu în mine care se zbătea între curenți roșii și o teamă care mă refugia-n cuvinte și o durere și o moarte așteptate îndelung.

Cine ar fi crezut atunci, că astăzi, îți voi scrie scrisori neexpediate și că mă voi mișca în aburul acelei ierni ca un ocnaș cu lanțuri la picioare, sîngerînd la fiecare pas al cuvîntului spre tine ?

Sorana mă întrebă.

– De ce ți-ai pus pe umeri șalul cu păsările moarte ?

– Ca să aibă păsările moarte, cuib...

MIERCURI

Toamna aceasta e o cariatidă de aur care ține pe umeri acoperișul cerului de-argint.

Ne plimbăm prin grădina cu cărări singure, Sorana rupe vrejurile de fasole și-mi aduce în palme câteva boabe brune cu miros de pământ, ca niște vechi monezi de aramă. Frunzele foșnesc ca batistele prea apretate, e-o miere de toamnă în aerul moale, nucile pocnesc din petarde verzi, gutuile își aprind felinarele de ceață, numai trandafirii se pregătesc pentru o moarte de-o iarnă... Și toate se rostuiesc după aceleași neștirbite legi. Numai în mine toamna arde mirodenii ca-ntr-un altar al nimănui, zeul păgîn a plecat dincolo de hotarul statornic și mă simt ca un prag fără poartă.

Și totdeauna toamna, când păsările se pregătesc de plecare mă gândesc la tine ca la un cocor. Aceleași neliniști mari îți ardeau aripile de din lăuntru tău, aceeași chemare de undeva de dincolo de tine, te ademenea cu ochi albaștrii de femeie, ca o zare necunoscută și cu atît mai ispititoare. Atunci, îți aduceam aproape de buze semințele vorbelor fierbinți, mă prefăceam fîntînă să-ți răcoresc arșița, te înveleam în curcubee de visare, să dau fiecărei clipe altă culoare, alungînd cenușiul ca pe un urît, dar te vedeam adulmecînd depărtarea ca și cocorul miresmele sudului, gesturile cunoscute pînă atunci, deveneau străine, erai deja plecat înainte de a trece pragul casei. Zadarnic te luam în brațe ca o lupoaică puiul pierdut, neputincioasă, te vedeam cum n-ai astîmpăr, plecarea pentru tine era peisajul în care te odihneai și rămîneam cu brațele căzute de-a lungul trupului și mă întrebam cum poate toamna din afară să mai cînte cînd ultimul cocor pleca din mine și-mi era inima ca un crin împușcat...

Dar îmi răspundea numai vîntul foșnind prin ierbile cu genunchii frînți și țipătul unei păsări fără cuib.

JOI

Cînd plouă mă simt ca o găoace goală și timpul parcă stă. Mă ghemuiesc în singurătate ca într-un cuib și par că mi-e bine. Atunci, mă mint scriind întâmplări care nu s-au petrecut niciodată și-ți scriu scrisori pe care nu vei ceti nicicînd.

Atunci îmi aduc aminte de bunica ce povestioare neîntrecută era în născociri în care duhul binelui și al răului luau înfățișarea după, sufletul omului...

Încerc să-i spun și eu povești Soranei, cu copaci cîntători și viori cu glas de om dar Sorana rîde cu ochii pe cer și cu picioarele pe pămînt și-mi spune că așa ceva nu există. Mai degrabă ar crede într-un zbor extraplanetar pînă la o stea roz în care trăiesc oameni verzi și cai mov și mă întreb care dintre noi două e copil.

Și atunci îmi amintesc din nou că va trebui să uit că trandafirii sunt uneori mici jivine cu ascuțite gheare și că iubirea nu e întotdeauna un arc de triumf, va trebui să uit umbra ta prefăcută în cărare de cețuri, atunci îmi leg de gît funile ploii și mor încet, încet, cu inima ca o scoică aruncată de valuri la țarm...

VINERI

Se făcea că urcam. Urcam pe o potecă lunecoasă ca o piele de șarpe. Nu erai lîngă mine, dar știam că vii în urmă, îți auzeam respirația de om obosit. Drumul oscila ca o punte de sfori suspendată și nesigură, din cînd în cînd te strigam, îndemnîndu-te. Vino, nu mai este mult și ajungem sus, dar poate te strigam numai în gînd, sau poate vîntul îmi lua vorbele și le risipea crezînd că-s frunze, că nu te-am auzit răspunzîndu-mi niciodată.

Eu urcam dar mai mult priveam în urmă, de parcă îmi crescuseră ochi pe tot trupul, dar nu te vedeam, decît ascultîndu-ți răsufierea din ce în ce mai grea. Nu te lăsa îți strigam, respiră larg, uite vîrful

e aproape, numai un pas cît o aripă și ajungem, sprijinate de umărul meu. Dar în urmă nu mai era nimeni, nu-ți mai auzea respirația sacadată, nici pașii grei, smulși parcă din toate noroaiele pămîntului. Te-ai topit, te-ai spulberat în aer sau în pămînt...

Am rămas ca un drumet descumpănit la o răscruce de drumuri. Să urc singură sau să te caut ? Dar cum să caut o umbră fără glas, pe o potecă fără trup ?

– Ai visat că te îneci în mare ?

– De ce crezi asta, Sorana ?

Fiindcă te zbăteau ca un pește care se îneacă în aer...

SÎMBĂTĂ

Astă noapte a intrat primăvara în oraș prin o mie de guri de miel. Se-ncurcau stelele în bunzile ciobanilor mîinînd turmele pre munți. Noaptea și-a dat perdelele de-o parte să privească așchiile iernii strivite de copite dulci, casele se mutau cînd pe un picior, cînd pe celălalt, să lese colțul ierbii să iasă. Pînă la barieră s-au dus să o întîmpine caișii și dintr-odată noaptea a început să miroase a pîini. S-au sculat brutăriile mai devreme, pînă nu da făina în muguri, să facă azime și covrigi, dimineța să-i avem la chioșcuri calde ca boturile de miel. Mi-am adus aminte de pîinea bunicii, de aburul acela de lapte de izmă și miere de pămînt care năvălea pe ușa cuptorului și de covrigii pe care-i ronțaiam dimineța, cînd mergeam amîndoi pe acelaș drum... Dar văd că din nou amintirile încep să şușotească. Desigur mi-ar întoarce spatele, dacă eu nu le-aș întinde mîină, dar ce să fac, sînt strînsă în cercul acesta blestemat, ca oriunde și oricînd, să leg toate din jur, numai de noi doi. Abea acum îmi dau seama că niciodată nu am știut ce gîndește inima ta și mă întreb unde am greșit și cînd ? Într-o zi, tot privind în urmă ruinele cetății din mine, mă voi preface în stană de piatră ca soția lui Lot din vechea legendă. Atunci însă vei fi mort, fiindcă pietrele nu au amintiri...

Poate în noaptea asta ai ieșit și tu afară să-ți aprinzi țigara de la un copac, bîntuit ca și el de neliniștea cascadelor de clorofilă, cine știe...

Sorana doarme ca o crisalidă ghemuită în somn, încă nu a ajuns la vîrsta cînd primăvara tulbură. Curînd, o să încerc s-o pregătesc pentru viață. Dar ce să-i spun că bucuriile au și ele durerile lor de cap și că uneori se încurcă de nu le mai poți deosebi una de cealaltă, că vor veni și zile oarbe, ca pentru mine acum, cînd sufletu-mi umblă pe cărări cu-n baston alb...

SCHIȚE ÎN CREON

Nu mai Căta lui Costă e dorca pe Frunza la păcat la Râul Căi. Uamenii îl ocoteau ca pe un loc negurat și fiindcă era deșertă, la marginea cu rîpe, cît mai ales că se învetea seră, cînd luna era de un bilă de scîndă, se arca venind dintr-o Rîi, se desprindea tot, de un pîns de cal și năvălău, sudeva sub pînă, nău sub lună, te năuă pî stia preciz, dar care sîga era seră de moarte. Iar vîrbă sălăca lui Albu, zicea bătrîncie, îngustă și pînă.

Nu mai Căta lui Costă trecea prin ai cu Frunza de căpătîi, dreaptă, mîlă, albă și pînă, cînd de vîrbă cu toate înfăcșile și nu-i era teamă de nimeni și de nimic, de nici un cal de sub pînă, sau din cer și ochi și erau întarceși, scapătîtori și pînă.

- Să te dă, zău te ferească, cu gura lui-o dînce, adică, după ce umbra ei la Rîi, cînd o sălăcă și o nerusată, se vîrbă pînă în Mureș zău în arputa nău, de o acupa pînă.

- Cunoaste limba calilor, că vorbești cu Frunza te și cu un cal.

- Că nu degeaba e un cal cînd Căta.

- I s-o fi făcut și ai a trup răcolit de drăcește și se învetea zău cu cîmp și care bădăleu... Că îl e nu e bun.

- Am auzit-o cînd te zău că nu-l e pe ai că lăcă el o mureș năuă zău de nău, ca de sîta nu e bun, cînd de sîta din vîrbă... Auzi tu la ea, vorbe.

- De ce se dău Căta lui Costă la Rîi?

POVESTE VECHĂ

Numai Cata lui Costa o ducea pe Frunza la păscut la Rîtul Cati. Oamenii îl ocoleau ca pe un loc necurat și fiindcă era departe, la marginea cu rîpe, cît mai ales că-n unele seri, cînd luna era ca un blid de aramă, se auzea venind dinspre Rît, un nechezat trist, ca un plîns de cal al nimănui, undeva sub pămînt, sau sub lună, nimeni nu știa precis, dar care sigur era semn de moarte. Iar umblă năluca lui Albu, ziceau bătrînele, îngustîndu-și privirea.

Numai Cata lui Costa trecea prin sat cu Frunza de căpăstru, dreaptă, înaltă, albă și pietroasă, dăruită de viață cu toate înfloririle și nu-i era teamă de nimeni și de nimic, de nici un cal de sub pămînt, sau din cer și ochii îi erau întunecoși, scăpărători și pătimași...

– Soi rău, ziceau femeile cu gura într-o dungă, soi rău, după ce umblă ea la Rît, că-i o sălbatecă și o nerușinată, se scandă goală în Mureș, ziua în amiaza mare, de-o scuiță priculicii...

– Cunoaște limba cailor, că vorbește cu Frunza ca și cu un om...

– Că nu degeaba-i os din cealaltă Cată.

– I s-o fi făcut și ei a trup răscolit de dragoste și se întîlnește acolo cu cine știe care hăndrălu... Că Ila nu-i bun.

– Am auzit-o cînd o zis că nu-l ia pe Ila că lîngă el o mînca numai zamă de trîmbiță, că de alta nu-i bun, numa de cîntat din trîmbiță... Auzi tu la ea vorbe...

– De ce se duce Cata lui Costa la Rît ?

La Rîtul Cati spuneau bunicii bătrînilor a fost odată, de mult, pe cînd Mureșul curgea pe sub dealurile Zăbranului, o cîrciumă zidită din piatră de deal, o casă singuratecă, un birt ținut de una Cata, o femeie străină de locuri și uitată de neamuri, singură, neagră și pătimașă. Acolo veneau grănicerii în fiecare sîmbătă, după ce patrulau malul Mureșului să beie vin de Miniș. Și Cata aceea era o neînduplecată și o nebiruită. Trecea printre meseni înaltă și dîrză, rîvnită de grăniceri ca o miere negustată, unii mai întindeau mîinile, dar și le simțeau retezate sub căutătura ei de jar. Dar mai spuneau bătrîinii că totuși avea un ibovnic, pe unu Pătru Suciu, lotru de cai, căutat prin tot ținutul, dar Cata îl ascundea într-un loc anume în zidul casei și apoi clădea locul acela așa de ochii lumii pînă trecea primejdia. Dar se vede că pentru Pătru groapa aceea era dulce, că venea mereu și pleca nestingherit în hojiile lui. De la el avea Cata în grajd pe Albu un cal nemaivăzut prin părțile acelea, alb ca o spumă, cu picioarele subțiri și ochi de om. Cine știe de unde l-o fi adus Pătru că era abea un mînz cînd l-a trecut peste Mureș, noaptea, cu alți cai, de nu-l auzeau nici frunzele. Cata l-a crescut ca pe un prunc aproape de inima ei și necheza Albu în grajd a bucurie, numai cînd îi auzea glasul prin apropiere. Și toate erau în orînduială în neorînduiala vremii.

– Auzi tu Cată, se zice că i-ar fi spus Pătru într-o zi, dacă ești în primejdie, fugi în grajd, te apără Albu, că așa are poruncă.

Dar într-o zi, au găsit-o grănicierii în grajd înjunghiată și pîngărită și fără Albu. Niciodată nu s-a descoperit făptașul. Peste mormîntul Catei s-a adunat o movilă de pămînt și oamenii au uitat-o. Locul a rămas neumblat, mai ales de cînd spun unii că se aude un nechezat, parcă de pe altă lume. Venea năluca lui Albu la mormîntul Catei să-i ceară iertare că n-a putut să o apere, așa cum i-a fost orînduită porunca, că a fost afumat cu buruieni adormitoare care i-au luat puterile și plînge.

Și bătrîinii îl aud uneori seara și povestesc la alți bătrîni, sub surîsul îngăduitor al tinerilor care n-au auzit niciodată nici un cal nechezînd, sau plîngînd.

Dintre toți sătenii, numai Cata lui Costa o ducea pe Frunza la păscut la Rîț. Și se ducea de fiecare dată ca spre o bucurie, ca spre acasă, chemată de un glas din lăuntru ei, de parcă cealaltă Cată venea să trăiască din nou în ea, îndemnîndu-i pașii. Satul era nedumerit și se întreba de fiecare dată de ce se ducea Cata la Rîț că iarba-i necosită și ațoasă, plină de arici și de șerpi care se puiesc nestingheriți.

Într-o zi, Ila trîmbițașul a urmărit-o printre pădurea de ierbi, să vadă ce face acolo singură. A văzut numai o clipă goliciunea-i albă și pietroasă, că s-a lăsat o ceață fumurie care i-a aburit vederea, a mai auzit așa ceva nedeslușit, ca un murmur, ca un șoptit, dar ceața aceea ciudată venită dintr-o dată din cerul senin a ascuns desigur un lucru necurat, povestea Ila la cine voia să-l asculte. Poate se întîlnește cu necuratul, doamne iartă-mă, mai ziceau bătrînele, că numai el umblă pe acolo.

Toate erau numai vorbe... Adevărul nu-l știa nimeni. Către seara Cata se întorcea în sat, parcă mai albă, mai dreaptă, mai dăruită de viață cu toate oglinzile, lîngă ochi cu osteneli dulci, strălucitoare, învăluită-n abur de aur și taină și Frunza ținută de căpăstru parcă zîmbea omenește și oarecum batjocoritor...

Dar într-o seară Cata lui Costa nu s-a mai întors în sat.

– Au luat-o vîntoasele ziceau oamenii privind în urma furtunii. Furtună nemaivăzută. Curgea cerul cu păsări moarte și cu lipitori de-ți era scîrbă de pămînt.

– Vîlva apelor o fi rîvnit trup de femeie...

Nu s-a găsit nici o urmă de Cata, nici un semn la Rîț, numai locuri prăvălite și mocirloase, că apele au apucat tot ce au găsit în cale, nu au mai rămas decît niște bolovani negri și goi, au căutat-o oamenii pînă la Huncă și la Mureș dar nici un semn.

Și oamenii au uitat-o ca și pe cealaltă Cată. Numai bătrînii spun că în unele seri aud un nechezat de cal ca un plîns și o văd pe Cata călare, acolo, departe, unde soarele intră în pămînt...

IERI

Mi-a făcut o vizită prietenul tău Adam, scriitorul, m-a întrebat dacă am vești de la tine și fiindcă eu tăceam, a tăcut și el învîrtind în mîna ceașca goală de cafea, examinînd-o și pe o parte și pe alta, cu un interes vădit exagerat. Și ca să înlătur tăcerea, l-am întrebat cum se face că la ora aceea nu era încă la mare, știind de mulți ani că o iubește cu patimă. A început să se plimbe îngîndurat, cu mîinile la spate, de la fereastră la ușă și-ndărăt, neliniștit și frămîntat de ceva anume neînțeles de mine, pînă cînd a izbucnit. Încerc să redau cît pot de fidel povestea aceea încîlcită pe care mi-a povestit-o.

– Să ști că nu am povestit nimănui întîmplarea aceea ciudată de acum doi ani de la mare. Și de teama de a nu deveni ridicol în fața unui oarecare nechemat să asculte și fiindcă... Mă știam un om întreg și cu picioarele pe pămînt, mă ști și tu, am studiat împreună, am călătorit împreună, ca orice om normal, iubesc frumósul și urăsc urîtul, nu am fost nici răsfațat de soartă, dar nici n-a dat cu mine de pămînt și nu credeam să mi se întîmple chiar mie, să mi se întîmple... Ascultă. Mă plimbam singur într-o după amiază de septembrie pe malul mării, departe de stațiune, afară, acolo unde marea e singură și sufletul e plin de singurătatea ei.

– Da, recunosc unda ta poetică, rămasă din adolescență...

– Nu mă întrerupe te rog. Deci eram într-o stare de gol în mine, fără nici un motiv aparent. N-am făcut cunoștințe agreabile, n-am întîlnit nici o femeie care să mă intereseze nici măcar pentru

un sezon, eram liber ca un zbor, dar într-o stare rea, așa de lahamite de toți și de toate, când deodată, văd jos, pe plajă o femeie, singură, îngenunchiată în fața mării, ca o statuie aruncată de valuri. În părul lung, amurgul își spăla culorile ca într-o apă neagră. Stătea acolo îngenunchiată față în față cu marea, ca într-o rugă pentru un zeu păgîn. M-am oprit și-am privit-o îndelung, îi vedeam numai spatele cu părul ca un șal strălucitor acoperindu-i umerii și mă întrebam ce caută o femeie singură pe plaja pustie, așa departe de stațiune. Curiozitatea m-a făcut să rămîn sus pe țârm, cu speranța că va urca în dreptul meu și o voi putea vedea. Probabil dorința mea a fost așa de puternică, încît am văzut-o venind spre mine. A trecut așa de aproape, de ni s-au încrucișat privirile. Avea ochii întunecați și neliniștiți ca a unui animal pîndit. Trupul înalt și subțire a lăsat în urmă o boare de ape proaspete și ierbi. Am rămas privind-o cum se îndepărtează, cu pădurea părului foșnind. Și dintr-o dată am simțit că o cunosc, că o știu de undeva de aproape, sau de departe, că am așteptat-o din totdeauna, că m-am născut deodată cu ființa ei ciudată și tot ceea ce am simțit în mine strîmt și îngust, s-a rupt, s-a pulverizat, m-am descătușat de starea aceea nedefinită de rău și gol și m-am trezit respirînd larg, cu brațele deschise ca pentru îmbrățișare. Am coborît la locul unde a stat îngenunchiată, nisipul mai păstra încă urma genunchilor ei, două cupe de rouă în care se vedea cerul roșu.

– Ei bine, ce vezi tu așa ciudat în întîmplarea asta? Unei femei așa îi vine ei bine într-o zi, să stea singură în fața mării. Poate era o visătoare, așa ca tine, că și tu vezi cai verzi pe pereți și te miri că alții nu văd...

– Nu mă întrerupe te rog. Seara următoare, am găsit-o în același loc cu marea în ochi și cu amurgul în păr și am așteptat-o din nou cu nerăbdarea unui adolescent la prima întîlnire. Aveam același sentiment că o cunosc de cînd lumea și cînd a trecut pe lîngă mine i-am întins mîna. M-a privit lung, cercetător și fără să rostim un

cuvînt, ne-am împreunat mîinile simplu și firesc, de parcă așa trebuia să se întîmple. Cum te cheamă fata mării ? Eu sînt Adam, nu cumva te cheamă Eva ? Nu, mi-a spus zîmbind, numele meu e Amura.

– Frumos...

– Și ne-am împrietenit repede și ne-am iubit fulgerător de parcă pămîntul trebuia să se dea de-a rostogolul curînd, curînd și clipele rămase trebuiau întoarse de-a-ndărătelea, să înșelăm ornîcul timpului, cu teama că totul putea sfîrși, după cum totul putea începe, însă altfel.

– Poezie dragul meu, poezie...

– Poezie dacă vrei tu...

– Repet, ce-i așa ciudat ? Nu era o fată ca oricare alta ?

– Ba da era o femeie, dar nu ca oricare alta. Era frumoasă și nu era. Cîteodată o vedeam strălucind, cu nu știu ce lumină din interior, altădată o găseam cu linii puțin aspre, cu nu știu ce aer asiatic, dar asta nu contează. Vreau să-ți spun că lîngă ea mă simțeam ca o izbîndă, eram necuprins ca marea. Avea un trup de liană în care auzeam clorofila clocotind, buzele îi erau fierbinți ca o răzbunare. Toată ziua eram în soare și în apă, înotam de parte în larg, Amura nu era niciodată istovită, de parcă marea era elementul ei vital și avea un fel ciudat de-a înota, de a se zbengui în apă, se dădea peste cap abea folosindu-se de brațe, ca o mreană tînără. Numai către amurg, la un ceas anume, sau la un semn anume, o simțeam că se îndepărtează de mine, cum să-ți spun, o simțeam plecînd cu toate că stătea alături. Ridica fruntea, adulmecînd ca o pasăre atentă la o chemare de departe, se ridica supusă, cu ochii duși și pleca. Rămîneam toropit și înverșunat, dar o așteptam resemnat, niciodată nu am coborît la ea, niciodată nu am întreat-o nimic, respectîndu-i ceasul acela afurisit de meditație, de contemplare, de rugă, care pentru mine era de neînțeles. Mă întrebam atunci ce se întîmplă cu ea ? Ce putere o chema, o sorbea de lîngă mine și-i poruncea așa de neîndurat, de alerga ca o somnambulă la o întîlnire cu cine, cu ce.

Apoi se întorcea, revenea încet, încet ca dintr-o transă și o iubeam atunci vrășmaș și sălbatec, răstignind-o pe nisip cuprinzînd-

o în fierberea mea nestăpînită, pînă auzeam fîntîna din lăuntru ei dînd peste ghizduri. Ea tăcea sub gura mea de lup arzînd și trupul ei mirosea a ierburi de mare, a ape curate, a moarte.

Dar concediul îmi era pe sfîrșite și nu puteam s-o dezleg de mine, de viața mea viitoare, de preocupările mele zilnice. Niciodată n-am simțit pentru o femeie sentimentul acesta de contopire integrală, nu mă puteam vedea, mîine, fără ea. Am încercat să-i spun unele lucruri despre mine, s-o descos discret despre viața ei, dar totdeauna îmi punea degetul pe buze și încerca să abată spre alt gînd. Nu știam unde locuiește, noaptea nu eram împreună, dimineața, o găseam la locul nostru, oricînd veneam, chiar dacă mă sculam cu noaptea în cap, ne luam în brațe flămînzi unul de celălalt, de parcă ne-am fi despărțit de o viață și nu de o noapte.

Dar într-o seară am izbucnit. Și amenințarea celor două zile de concediu rămase și incertitudinea viitorului și de ce nu, de prea mult soare, că tot timpul eram pe plaje. Înebunit, am trecut consemnul impus mie însumi am coborît pe plaje, jos, acolo unde stătea îngenunchiată și am strigat-o cu toată iubirea și desnădejdea ura și nebunia din mine; Amura, Amura ești a mea și nu pot să te împart cu nimeni, cu nici un om sau zeu sau Dumnezeu...

Niciodată n-am să uit privirea ei. Fulgera. Ochii ei scăpărau înfrigurați și întunecați ca noaptea, dar eu înaintam amenințător, ieșit din minți. Atunci am văzut-o cum se retrage din fața mea încet, încet, cu spatele la mare, privindu-mă fix, cu spaimă, parcă nereală și aerul din jurul ei era greu ca într-o descărcătură electrică. Eu înaintam și ea se retrăgea valurile în loc să o împingă spre țărm o sugeau spre larg, pînă cînd o spumă albă cu margini roșii a luat-o în adînc. "Amura, Amura, strigam ca un nebun, nu te juca cu mine, vino înapoi. Am intrat în valuri, m-am bătut cu marea, am urlat... M-au găsit niște pescari pe țărm, dîrdîind în friguri. La spital după ce mi-am revenit, auzeam așa, ca dintr-o acvariu" În unele cazuri, de insolație...

– Ei vezi, asta era...

– Și tu ? Și tu crezi că Amura a fost o născocire a minții mele ? Și tu crezi că a fost o plăsmuire ? Dar a fost a mea, am ținut-o în brațe, ne-am iubit ca oricare bărbat cu o femeie, dar am ucis-o, eu am ucis-o...

– Continuă, te rog...

– Apoi am alergat la poliție să le spun cum s-a întâmplat, cum s-a înecat în fața mea, dar nici un caz de înec nu a fost reclamat cu toate cercetările. Nici unde nu s-a găsit înregistrat un nume ca al ei. Martorii au declarat că m-au văzut totdeauna singur, cu nici o fată cu părul lung.

– Păi vezi ? Fata dacă a fost reală, o fi înotat sub apă, când te-a văzut așa sălbatec și-o fi ieșit la țărm în altă parte, doar tu spuneai că era o înotătoare neîntrecută.

– Nu-i adevărat. Atunci trebuia să o mai văd la ora aceea de amurg îngenunchiată în fața mării, că nu putea altfel. Am coborât acolo la locul ei, am strigat-o, dar nimic...

– S-o fi dus în altă parte, să scape de nebun...

– Am bătut tot țărmul, toată noaptea strigînd, iartă-mă Amura, fata mării și-a amurgului.

– Și ?

– Marea tăcea ca o taină...

– Mă omule, dar fata aceea n-a căzut din lună, a trebuit să fie cazată undeva, cineva tot trebuia să-i reclame dispariția, nu ? Dacă la poliție nu știau nimic, înseamnă...

– Ce înseamnă ?

– Că n-a existat. Sau a existat în capul tău copt de soare. Acum înțeleg de ce nu mergi la mare...

• – Am mai încercat odată, mi-am zis, dar dacă, dar dacă... Am fost în aceeași perioadă la același ceas de amurg...

– Și ?

– Am îngenunchiat în același loc în fața mării cerîndu-i iertare. Dar marea tăcea neagră ca părul ei și amurgul era roșu ca o patimă.

ZIDUL

În noaptea limpede și rece, bătrîna zîmbii ascultînd cîinii. Lătrau de primăvară sau de plictiseală, fiecare pe glasul lui flămînd. “Ăsta-i urîtu lu Ghenga, că are glasul gros ca și al stăpînului și dacă nu mă înșel și căutătura ochilor sînt la fel. Ăstalalt, a lui Paca din colțul uliței care dă la Mureș, un cîine slab și viclean și care, zice stăpînăsa că zîmbește cînd el își arată colții. Dar acum parcă sînt mai neliniștiți, poate îi înnebunește luna, sau foamea, că primăvara-i în muguri și-i încolțește și pe ei pe dinlăuntru. Eri i-am spus bătrînului că am auzit cocorii...” Ai auzit tu cocorii din capul tău bătrîn, că totdeauna ai avut tu o păsărică în cap, dar ce spun o păsărică, o colivie întreagă... “Mai bine așa, decît să nu fie nimic, ca în capul tău gol...”

Acum zorii mișcau perdelele ca o răsufare și bătrîna se simțea bine în așternutul cald. Era o parte plăcută a zilei, cu lumina aceea nelumină, cînd gîndurile se leagănă pe cumpăna nopții, patul era bun și bătrîna se înveselea singură, ascultînd cîinii. Din cînd în cînd mai vorbea cu niște amintiri aduse în poala ei, cine știe de unde din viață... “Cum a trecut și nici n-am apucat să trăiesc cum aș fi vrut. Viață, viață, iată, colo, o încălcitură de întîmplări, care te duc cînd într-o parte, cînd în alta, mereu strecurîndu-se cîte ceva printre degete, ca nisipul... Oare unde s-au dus puterile. În pămînt, că puterea o ja înaintea noastră. Acum nu mai începe nimic, doar o sfîrșală care mă trage în jos. Viața asta, are o parte ascunsă, care nu se

dezvăluie oricui, așa cum coaja nucii verzi, ascunde miezul dulce. Dăr ce-mi veni, eu n-am mâncat niciodată nuci verzi...

Bătrîna se cuibării mai bine între perini, își netezi duna cu bratul rămas afară, la fereastră se vedea marginea albă a zilei, cîinii lătrau înverșunați, în patul de lîngă celălalt perete, respira liniștit bătrînul. “Doarme nesimțitul, doarme, că toată viața a fost un lacom și la somn și la mîncare și la... Cum am putut trăi o viață întreagă cu el ? Niciodată o vorbă bună, niciodată amîndoi laolaltă la bucurie, sau necaz, că toate treceau peste el, ca apa pe gîște, păgînul, mereu cu minciuna pe buzele lui subțiri, înverșunîndu-se dacă nu era crezut, blestemînd cu toți sfinții din scriptură, dacă îl contram, cînd se ducea în cucuruz cu Puia, cu Niculina lui Paca, cu Gheorghina... Așa încet, încet, m-am închis în mine, m-am incolăcit tăcînd, dar simțeam un șarpe scîrbos cum mă mușcă din inimă. Apoi cu anii, am început să așez cîte o cărămidă de ură la un zid care să ne despartă și zidul s-a ridicat mare și trainic și mi-am improptit viața de el cu un fel de bucurie. Oare cum poate sta binele și răul alături în noi ? Doarme boșorogul, doarme ca un bivol, bine măcar că nu-i mai aud morfăiturile și sforăitul lui de boșorog, trăiește, numai ca să îmi facă în ciudă, crede că mai vede plîngînd... Dar de altfel, cred că nici nu mai știu să plîng, m-am bolovănit, m-am cîinit de cînd cu zidul... Uite ce-mi mai trece prin mintea asta bătrîna doamne ferește și cîinii care nu se mai potolesc, că-s flămînzi, pîinea cu mălai e puțină, cine să le dea, că nici oamenii nu au destulă, sat sărac...

În clipa următoare, bătrîna văzu lîngă patul ei, o femeie. O femeie înaltă, subțire, subțire, cu părul lung, negru, cu ochi scăpărători. De uimire, bătrîna începu să se bîlbie.

– Cine... Cine ești, cum ai intrat, ușa a fost deschisă ?

– Ei cum ? zise femeia privind în jur. O fi de la primărie, că n-am plătit... O fi uitat bătrînul aseară ușa descuiată, cum e el așa zăpăcit.

– Te-au trimis...

– M-au trimis...

- Nu te-am mai văzut pe la noi...
- Sînt nouă.
- Aveți mult de lucru cu noi bătrînii...
- Avem.

Dar bătrîna observă ceva ciudat. Stătea de vorbă cu femeia aceea străină, încercă să se ridice din așternut, dar parcă o mîină nevăzută o împingea înapoi și simți o moleșeală prin trup, așa ca un fel de leșie călduță și dintr-o dată auzi liniștea. O liniște grea, de piatră, cîinii nu mai lătrau și aerul era puțin.

- Ai venit după...
- Am venit.
- Merge el, bătrînul, mai ales dacă știe că l-a căutat o femeie așa frumoasă, că toată viața a murit după femei...

Dar bătrîna observă ceva ciudat. Stătea de vorbă cu femeia aceea necunoscută și totuși n-a văzut buzele ei mișcîndu-se. Ceva neliniștitor o încerca așa ca o greață, un gol mare îi umbla prin cap și-i reteza gîndurile.

- Ei, de-acum mă duc...
- Du-te, du-te, liniștită că merge bătrînul... Nu mai trebuie să vii...
- Mai trebuie să vin odată, mai odată...

Bătrîna foșni în patul ei și privi în jur. Camera era scaldată în aceeași lumină apoasă, cîinii lătrau la fel de îndârjiți și nici o femeie străină nu se găsea lîngă patul ei. “Am început să am vedenii, sau am visat, m-a cuprins somnul pe negîndite” și își aminti de un coșmar, cînd încă bătrînul mai dormea cu patul aproape. Se făcea că era pe o șosea, la capătul satului, abea începuse războiul, trebuia să ajungă undeva, dar picioarele nu o ascultau. Stătea în mijlocul drumului pustiu și nu putea să se miște din loc, parcă picioarele îi erau topite în pietrele drumului, cînd auzi în apropiere zgomotul unui tanc. Venea un tanc pe șosea, îi vedea lanțurile învîrtindu-se pe roți, ea nu putea să se smulgă din drum și tancul venea ca un orb către ea și nu vrea nimeni s-o ajute, încercă să strige, dar nici un

sunet nu se auzea în pieptul ei îngrozit și tancul venea, venea... Se trezi în patul ei, cu inima zvîcnind, scaldată într-o sudoare de moarte. “Bine că a fost vis, am mâncat aseară cartofi și-mi fac rău la stomac. Încercînd să se liniștească, bătrîna a auzit din nou zgomotul tancului în apropiere. Ascultă atentă și se dumiri. Bătrînul, cu nasul aproape de urechea ei, făcea ca tancul, sforăind.” Îl omor își zise, dar nu-l omorî, ci de atunci și-au despărțit paturile și a mai pus o cărămidă la zidul ei.

“Ei, de-acum e timpul să mă scol, s-a luminat de-a binelea și eu stau în pat și am vedenii. Dar nu-l aud pe bătrîn tușind, că-n fiecare dimineață horcăie că o fierărire, nu i-o fi foame nesătulului ?

-Hei, mă, crai bătrîn...

Bătrînul însă dormea mai departe cu brațul strîns în jurul puiului de perină și parcă zîmbea.

- Nu face pe nebunul cu mine, că nu-ți merge, auzi, te-a căutat o femeie frumoasă și tu cînd auzi de femei...

Dar bătrînul tăcea. Bătrîna s-a apropiat de pat privindu-l aproape și deodată îți simți inima în gît, “doar nu-i fi murit, hodorogule” Își roti privirile în jur, văzu paharul cu apă pe noptieră, pregătit de cu seară, îl apucă cu degetele reci și-l aruncă pe fața lui, dar bătrînul era mort.

Împietrită, bătrîna îl privea cu ochii goi pierdută cu totul în liniștea mare. “În sfîrșit singură să trăiesc și eu, cît mai am de trăit, fără să-l mai văd înaintea ochilor, că mi-a mâncat viața”. S-a mai învîrtit o vreme în jurul lui, l-a pipăit să se încredințeze, dar bucuria pe care o aștepta să vină, nu veni. Simțea în coșul pieptului un bolovan care se mișca în sus și-n jos, sufocînd-o și clătînînd-o, apoi a auzit un huruit de cărămizi și aplecîndu-se de-asupra lui, a început să plîngă...

GLASUL PĂMÎNTULUI

Maria lui Liță Paca urca dealul spre Feredeou și amurgul i se lăsa pe obraz ca o desmerdare. Iarba grasă cu răcori aspre îi încercuia glesnele și Maria lu Liță Paca se înfiora ca după o ploaie de vară.

Mai avea mult de mers pînă la Feredeou, unde o aștepta Liță să-i ducă merinde. Dacă ar tăia pădurea în două, ar scurta din drum, dar ea alungă gîndul și suia pe ocolișuri, ademenită de o chemare venită parcă din înserarea care-i umbla prin trup ca un fluture.

Pădurea coborea spre ea, tăcută, umbroasă și grea, parcă fiecare copac se prefăcea într-un om și fiecare frunză într-o pasăre.

Maria lu Liță Paca urca spre Feredeou cu coșul cu merinde pe creștet, un fir subțire de sudoare îi aluneca pe gît ca o gîză și ea încerca să-l alunge cu brațul liber. La Feredeou era locul unde și-a ascuns Liță boii să nu-i găsească nemții oricît ar căuta ei după vite. Că mișunau nemții prin sat ca lăcustele, nu se putea ieși decît pe furiș, în turnul bisericii au urcat o mitralieră, prin cucuruz numai sîrme și cabluri, de parcă al lor ar fi pămîntul. La Feredău era loc îndepărtat, cu iarba ca pînea și boii erau în siguranța, că Liță Paca, om aspru și închis în el ca o cetate de piatră, zgîrcit la vorbe și la desmerdări, tremura de grija lor, ca de viață. Era omul ei trebuia să-i ducă de mîncare la trei zile odată, așa cum duc toate femeile bărbaților lor, după o lege nescrisă a pămîntului. Urca gîfîind ușor. Pădurea fără culoare de pînă atunci, sau mai bine zis de o culoare păduroasă, începuse să sîngere în vîrfurile copacilor și cîte-un cintezoii,

mai tremura speriat văzduhul, cînd deodată Maria lu Liță se opri. Foșnetul mărunt al pădurii se schimbă abea simțit, sau poate numai o jivină se strecura spre adăpost. “Parcă mă pîndește un lup dar toamna nu am auzit să umble lupi pe aici, că mai lup ca Liță... Trăiesc de atîția ani cu el și tot străin mi-a rămas, că mă simt ca o grădină fără fîntînă... Foșnetul ciudat al pădurii îi tăie firul gîndului și deodată un om apăru în fața ei.

– Stai femeie, stai, nu te speria.

Maria lu Liță se opri cu inima în gît, își lăsă coșul pe frunzare și așteptă. Un om înalt și subțire, cu o barbă neagră, într-o tunică militară murdară și decolorată o amenința parcă cu o pușcă. O clipă, țeava puștii sclipii în amurg ca o așchie, omul privi arma ca și cum nu știa ce să facă cu ea, o măsură din ochi, apoi își rezemă pușca de un copac.

– Nu-ți fie teamă, nu sînt hoț, sînt fugar, nu-ți fac nimic, dar dacă ai ceva de mîncare, dă-mi. Din primăvară mă ascund, am trăit mai mult cu bureți și măcriș, nu mai am mult pînă acasă, mai zise omul apoi se așeză pe iarbă, parcă rușinat. “Săracul” își zice Maria. Se așeză și ea pe iarbă, aproape de străin, luă ștergarul de pe coș și ochii omului sticliră.

– Ești de pe aici ?

– De pe aici, știi, nu vreau să merg cu nemții, ne așteaptă alte vremuri... “Săracul” gîndi Maria, are friguri...

– Hai mîncă.

Omul luă înfrigurat brînză proaspătă și mămăliga încă aburită, rupea bucăți mari și mesteca flămînd, nodul lui Adam se ridica și se lăsa în jos cu grabă, iar ochii o ocoleau parcă rușinați. “Săracul” își zise din nou Maria lui Liță Paca. Apoi omul își șterse mîinile de iarbă și pe față și pe dos, se rezemă de copac parcă mai sigur de el și tăcu, neștiind ce să facă cu mîinile mari și negre.

– Fi sănătoasă femeie...

– Să-ți fie de bine omule.

Amîndoi tăcură. Maria uită că nu trebuia să mai rămînă, omul

uită că trebuie să plece, o lene ciudată le curgea prin trupuri și privirile rătăceau de la unul la celălalt, cercetătoare, dar fără teama dintre necunoscuți.

– Ea fă-ți și o țigară îi zise Maria, să rupă tăcerea, sau numai să încerce să iasă din starea de bine care o învăluia. Omul o privi cald, sau poate numai o rază de lumină luci pe fruntea lui și Maria simți o boare răcoritoare și fierbinte și se sfii. Parcă ceva din ea se dezgheta încet, încet, așa ca un izvor necunoscut și moale și vijelios. Omul trăgea fumul adînd în piept, apoi ochii i se opriră pe fruntea ei, cercetînd-o, își șterse din nou mîinile și-i zise abea șoptit.

– Fi sănătoasă femeie.

– Să-ți fie de bine omule...

– De-acum am mai prins puteri, să știi că nu uit...

Pădurea tăcea, era ceasul cînd jivinele își chemau puii în casă. Ochii omului se opriră din nou ca un fum pe umerii ei și pe piept și pe frunte. Maria își simți trupul alunecînd cînd într-o parte, cînd în alta, într-o simțire beată, nouă, apoi întinse mîna spre necunoscut, umbrele se contopeau într-o liniște mare și iată-i față în față, plopi bătuți de vînt, înlănțuiți într-o chemare mută, apoi glasul pămîntului i-a îngenunchiat în țărîna și pădurea s-a întors pe dos.

Tîrziu, au început să-și caute vorbele prin iarbă dar vorbele au intrat în pămînt și s-au făcut grîu s-au ghindă și ei așteptau să le vie pîinea vorbelor pe buze, dar nu se clintea nimic în jur, numai iarba tescuită încolțea a dragoste.

– Fii sănătoasă femeie...

– Să-ți fie de bine omule.

Apoi Maria și-a așezat din nou coșul cu merinde pe creștet, pornind spre Feredeșu, omul plecă spre vale, tot privind în urma ei și pușca a rămas rezemată de copac ca o bîță nefolositoare...

UMBRE

L-am găsit pe învățătorul Comloș singur în casa mare, ascultînd lîngă fereastra deschisă, graurii cum îi mînceau cireșele. Mici și osoase și fără vlagă, cireșele. S-a năpustit seceta peste sat ca o rîie și oamenii scrișneau sudălmii între dinți, blestemînd cerul. Zadarnic a ieșit popa Nuțu cu praporii pe holde să facă slujbă pentru dezlegarea apelor. Nu se clintea nici o frunză de vînt, nici o așchie de nor nu se arăta pe cerul ars. Se vede că Dumnezeu a uitat unde a pus cheile de la cămările ploilor, sau poate o fi ațipit, mi-a spus învățătorul Comloș zîmbind în barbă. Dar oamenilor nu le ardea de-a zîmbitul. Holdele erau crăpate, de parcă toți cățerii pămîntului săpau deodată să iasă afară după o gură de aer, că ardea și pămîntul în inima lui.

– Ce să fac ? Stau singur și mă gîndesc la viața asta care trece ca o păpădie, că noaptea îmi ascult oasele cum trosnesc ca niște roți uscate și eu nu pot să-mi așez umărul la poarta vremii. Și la oameni mă gîndesc, că fac de toate, dar ploaie, nu pot face. Și mi-e milă de pămînt și de oameni, dar mai mult de oameni, că pămîntul rămîne cît va fi pămînt, dar oamenii se duc, o viață nu-i deajuns să facă și ploaie. Și nimeni nu-și mai aduce aminte de nimeni. O zi, două, vorbesc cunoscuții: “știi că a murit cutare ? Cum așa, că nu de mult l-am văzut...” Viața e cu viața n-are timp de nopți...

Cine se mai gîndește azi la Ila Gălușcă trîmbițașul, care cînta ca nimeni altul, de-l asculta toată valea Mureșului și fără el, ospetele nu erau ospete, sau de Cata lui Costa, femeie trupeșă, înaltă și albă

ca un lăstar de mesteacăn și care se scâldea goală în Mureș, de ardeau flăcării de vii ? Dar de Vilona care și-a băut pământul în Birtul Mare, cîntînd: “Cine-i mare-n Birtu-Mare ? E Vilona mare-n Birtul-Mare”... Și-a plecat în lume cu o straiță pe umeri. Sau de Melente care trecea cu turma satului peste Mureș, cu hainele legate între coarnele unei vaci, numai să o poată vedea pe Cata cum își freacă trupul cu nisip sau de Sari dubașul satului mic și îndesat ca o ladă, cu capul pleșuv ca și duba lui roasă și care striga pe la colțurile ulițelor, cu glas subțire și ascuțit;

“Mîine dimineață să vină la primărie, din fiecare casă, capul familiei și unde un este cap, să vină muierea”.

Cine își mai aduce aminte de Moldovan Ioan – notar care a scris un protocoliu “După ce ne-am sfătuit laolaltă subscrișii medulari ai comitetului pentru treaba aceasta, mîhniți din cauza speselor întabulării împrumutului de 1319 florinți dați de comună locuitorii căzuți din cauza foametei în 1664”.

Unde sunt ei însumi, cînd mă duceam la Huncă cu sapa pe umăr, tînăr și vîrtos ca un plop primăvara, să dezgrop oale și ulcele, din dîmburile de la marginea satului, urme ale Dacilor credeam eu atunci, ca un alt duh a lui Zaharia Duhu ?

Toți sunt pământ, pământ... Din cei vechi numai eu am mai rămas în mijlocul satului ca un stîlp mîncat de carii și la cealaltă margine, doda Frona bătută în cuie pe lavița de lemn... O, dacă mi-ar mai crește încă o rădăcină din șira spinării...

LA CURTICI

De străbunicul meu îmi aduc aminte ca de un deal. Înalt, spătos, greu, cu mersul rar și apăsător și vorba puțină și domoală. “Umblă mai cu grijă, că tremură casa”, zicea baba, străbunica mea, o femeie mărunță, slabă, iute în mișcări și-n gândire și care se lovea mereu de el, prin casă, sau prin curte. Dar casa nu tremura. Era zidită din lut bătut și pereții erau tari ca piatra, dar babei îi plăcea să-l judece cu vorba, ca o răzbunare că trupul ei puțin nu ajungea nici pînă la pieptul lui cît o poartă. Noi, copiii, eram niște gîndaci în jurul lui îndemîndu-l să ne povestească cum a găsit pe holdă o fâzaniță clocind, cum a luat cinci ouă și le-a strecurat sub cloșca babei și cînd puii s-au făcut mai mărișori cum se minuna baba. “Ti, bată-i norocul de pui, parcă ar fi fazani”... Și cum rîdea moșu, povestindu-ne pățania asta cu toată gura de i se vedeau dinții mari și puternici și cum zîmbea și baba așa, într-o buză...”Mai bine le-ai povesti tu cum a fost în America aia cu cîni cu colaci în coadă”. Acum era rîndul moșului să zîmbească strîmb. Nu-i plăcea să-și aducă aminte, cînd îndemnat de un vecin, tot așa cu pămînt puțin și sărac ca și el, s-au hotărît să plece în America să facă avere și după doi ani, s-au întors amîndoi, cu bani împrumutați pentru vapor, gura plină de cuvinte străine, stîlcite și cu buzunarele goale.

– Spune-le, spune-le moșule să știe și nepoții ce goange ți-au umblat prin cap.

– Hai spune moșule, cum a fost și cum te-ai întors...

– M-am întors fiindcă mi-a fost dor de zupă de găină...

– Pe acolo nu erau găini ?

– Ba erau, dar în șcătuli, cutii, n-am văzut pe acolo o găină așa cum a lăsat-o Dumnezeu, cu pene, cîrîind și cotcodăcind prin ograda omului, s-o ia omul și să o taie creștinește și s-o facă zupă. Acolo, bietezele găini le îngrămădeau în șcătule și le fierbeau și noi le cumpăram și le mîncam poate după doi sau trei ani de m-am grețelit. Baba rîdea pe înfundate cu mîna la gură, făcîndu-și de lucru pe lîngă noi.

– Dar lăsați voi America aia, mîncăți mai bine lubeniță, mă, că anul astă au crescut de zece ori mai mari decît capul babei asta deșteaptă.

Și noi mîncam lubeniță cu lingura de supă. O tăia “baba” pe la mijloc cu un cuțit lung și cum mai pîrîia fragede coaja ei verde și cum se lumina cuina de miezul ei roșu, sticlos și răcoros, ca o zăpadă dulce. Și ne mai dădea “baba” o felie de pîine pufoasă ca o spumă și mîncam cu lingura lubenița cu pîine și nu ne săturam nici de una nici de cealaltă, atît de bine se completau una pe alta, cred că era cea mai bună mîncare de la începutul lumii...

DINCOLO DE GARD E RĂZBOIUL

Ne jucam de-a războiul, joc care începea mereu cu ceartă, fiindcă eram totdeauna pe “post” de dușman. La protestele mele, cei patru băieți îmi răspundeau mereu la fel, că pentru fete, nu au alt post liber, când deodată am auzit un zgomot de fierărie cutremurată în aer, un vaer metalic și dur, nedeslușit de la început de unde vine și de frică ni se făcuse inima cât un bumb. Erau ultimele avioane străine, care, după ce bombardaseră neînsemnatul aeroport din apropiere, veneau de-a lungul liniei ferate și mitraliau șoseaua plină de coloanele soldaților care nici-măcar nu încercau să se adăpostească, curgeau înainte liniștiți, fără să bage de seamă ultimele și disperatele încercări ale străinilor de a mușca, așa cum șerpilor tăiați de coasă, le mai mișcă uneori coada.

Stăteam lipiți de gard și încercam să ne facem subțiri, să ne contopim cu scîndura, să intrăm în lemnul negru, știind că dincolo de gard e războiul și spaima aceea asurzitoare care trecea peste noi, ne măcina pe dinlăuntru ca o moară de fier. Apoi, ca într-un punct de respirație, după o frază prea lungă, glasul șefului de gară venit de undeva de departe, parcă dincolo de gară, dincolo de timp;

– Adăpostiți-vă în cucuruz...

Am luat din fugă pe Piu în brațe, am traversat linia ferată intrînd în holda de porumb ca într-o pădure. Avioanele zburau jos, le vedeam burta lucioasă scăpărînd de-asupra gării, era un vacarm care ne sfîșia pe dinlăuntru. Ne-am chircit la pămînt, porumbul era înalt și verde

și greu, îi vedeam tulpina vîrtoasă legănîndu-se în aerul de spaimă. Avioanele zburau atît de aproape că mă simțeam mușcată de-un șuier de șerpi și de fiecare dată îmi ziceam: gata, am murit, dar am rămas teafără să privesc proiectilele care explodau pe cer ca niște păpădii de fum și dintr-odată, între o rafală și alta am simțit cum am început să cresc ca tulpina porumbului pe care o îmbrățișam.

Apoi cerul s-a limpezit, războiul a intrat în gaura de șarpe și fructele lui august dădeau în copt...

FANTEZIE CU PIAN

Mult timp Sorana a fost nehotărîtă, dar dintr-o dată s-a îndrăgostit. De pian. Tot timpul liber și-l petrece făcînd exerciții dintr-o parte a unui lied de Brahms. Îmi place să o privesc așa cum stă aplecată deasupra clapelor, cu o cută de concentrare pe frunte. Limbajul muzical i se potrivește. Puțin duios, puțin nostalgic și uneori trist... Mi do-do, mi mi do do...

O clipă sunetele stau suspendate în aer ca niște bobite, dar în clipa următoare Sorana le tescuieste pe clape. Toată casa e o melodie. Fluturi muzicali de toate culorile zboară în jur ca într-o pajiște de vară. Sorana e de părere că fiecare notă are culoare ei anume. Într-o zi mi s-a părut că are degetele murdare.

– Ți se pare, mi-a răspuns, nu sînt murdare de-adevăratelea, am strivit numai o notă neagră.

– Și care e nota aceea ?

– “Do”

– Do de “sus” sau do de “jos” ? Am întrebat-o ca să intru și eu în joc.

– Oricare este la fel de butucănoasă și neagră.

– Dar “si” ce culoare are ?

– O, “si” are o siluetă albastră ca o fată subțire și puțin sîsîită...

– Și eu care credeam că nu ai imaginație...•

Într-o zi am văzut-o făcîndu-și masajele la mîini.

– Ce faci Sorana ?

– Îmi cresc degetele. Marii pianiști le au lungi...

Și am văzut-o crescînd...

PRICULICI

În spatele grădinii bunicului meu era o casă, o casă de lut ca o cocoasă de cămilă, cu ferestrele mici și pereții coșcoviți de vreme, în care viețuia un om ciudat, brata Dudaș. Trăia singur, mohorât și fără dinți. Și nu vorbea decît cu noi, copiii satului cînd alergam la el să ne meșterească te miri ce, o roată la un căruț, o praștie, un zmeu făcut din ziare. Atunci ne povestea cum a călătorit el în America pe un vapor mare cît biserica și noi ne minunam. În sat nu ieșea decît foarte rar, oamenii îi vedeau din cînd în cînd umbra mare trecînd prin dreptul ferestrelor, deși nu era un om înalt. Lungi îi erau doar picioarele de la mijloc în sus părea necrescut de parcă cineva îi îndesase jumătatea de trup în picioare.

Sătenii ziceau că-i “sărit” de cînd s-a întors din America, unde s-a dus să facă avere. Și de cîtă avere a făcut acolo, cînd s-a întors a cumpărat o vacă. Dar treptat, odată cu trecerea anilor, i s-a lăsat peste minte un fel de ceață, care l-a închis în el și l-a îndepărtat de oameni. Ei bine, acest brata Dudaș cam odată pe săptămîna se spînzura. Noi copiii, ne amuzam grozav, curgea vestea de la unul la celălalt, ca un semnal pe un fir nevăzut și alergam. I se întuneca odaia mică de nasurile noastre lipite de fereastră, dar nici nu ne băga în seamă. Bătea un cui în grinda afumată, își lega o funie de gît, se ridica în vîrfurile picioarelor și se agăța în cui. Dar totdeauna, ba se rupea grinda, ba cădea cuiul, sau ajunge cu picioarele lui lungi la pămînt și nu-i reușea niciodată. Atunci stătea așa, cu funia

legată de gît, își lua fruntea mică în mîinile mari și se legăna în dreapta și-n stînga cuprins de negurile ce-i bîntuiau capul. Pentru noi, parcă era o joacă de-a spînzuratul și rîdeam pe înfundate, dîndu-ne coate.

– Bunicule de ce se spînzură brata Dudaș ?

– Da, lăsați omul în pace afurisiților. O fi avînd el crucea lui de dus în spate...

– Dar n-a vea nici o cruce în spate, numai cojocul...

Noi, copii, eram mereu în jurul lui și-l pîndeam fiindcă oamenii spuneau că dacă moare de spînzurat, se face priculici și noi eram curioși să vedem un priculici încă în viață...

Dar brata Dudaș n-a murit de spînzurat, a murit de război. Oamenii l-au găsit sub dărîmături cu funia de gît. N-a apucat să se mai spînzure, războiul i-a stricat și de data aceasta socotelile și lui și nouă, fiindcă nu s-a mai făcut priculici...

DEZGHEȚUL

Ion ieși din nou în aerul cu tăiș de coasă să privească spre coasta dealului. Numai iarna și vântul se fugăreau prin tufișurile de măceși și porumbe și Ion parcă auzea inima copacilor murind de ger. Ca o haită iarna mușca din pământ și Ion își înăbuși o sudalmă. Năprasnică iarnă, lungă iarnă, singură iarnă își zise adunându-și cojocul pe umeri. La vremea asta ar fi trebuit să mijească pământul a primăvară și zăpada să se fi ascuns în fântînile pământului, dar mama ei de iarnă, auzi cum latră și cătrănit intră în casă.

De la o vreme, numai vîntoasele îl cutreieră de nu-și mai află tihnă nici în somn, nici în beție. Drojdia adunată în el se transformă încet, încet într-o îndîrjire și apoi în ură seacă. Scrișnind, luă de pe masă o lingură de lemn și lovi cu putere într-o fotografie înrămată țintuită pe perete și unde ei doi zîmbeau. “Și-o mai chema și Verona, auzi, Verona, mama cui i-a dat nume”. Și niște omizi reci îi mîncău inima. Fotografia mai tremura încă pe perete, cu obrazul rănit, dar ei doi zîmbeau netulburați de mînia lui de acum și Ion ieși din nou în tîrnaț s-asculte gerul, sau poate numai înghețul ce-i venea de la inimă.

Avea în el o viermăială de simțiri, o amestecătură de ură și neputință, de mîndrie și dragoste aspră, de speranță și disperare. La început ar fi vrut să sfîșie lumea cu dinții și s-o calce în picioare lumea, sau poate nu lumea, ci numai pe ea, pe Verona, sau poate nici pe ea, ci pe el însuși să se calce în picioare... Și iarna asta care mușcă, parcă n-ar fi deajuns haita din el.

Nu-și mai amintea Ion să fi trăit așa o iarnă afurisită. Nici cîinii nu mai lătrau, nici orătăniile nu mai coborau din cotețe și aproape de coastă, pădurea scrișnea între dinții gerului.

Amurgul se zbătea pe crengi ca o pasăre roșie și zăpada sîngera. Ion își încordă auzul înspre cărarea dinspre poartă, dar nici un pas cunoscut nu se auzea venind. Tuși, ignind, înghiții în sec o sudalmă, sau poate o lacrimă și îndreptîndu-și umerii privii din nou locul unde de la o vreme venea lupul.

Un lup negru și prăpădit de ger, nemișcat ca o arătare de piatră, stătea pe coasta dealului și privea la Ion... Ion îi vedea promoroaca de la mustăți și coastele mișcîndu-se greu. Ca un cîine fără stăpîn, lupul venea de la o vreme aproape de ograda lui și aștepta, în ochi cu o tristețe aproape omenească, aștepta parcă o înțelegere în ochii lupești a lui Ion. “Uite, jivina dracului, de foame și-a-nghițit și frica, acuși îmi intră în casă. Îl împușc auzi să vină lupii-n sat”, uitînd de casa lui care era cea mai aproape de pădure. Luă pușca și-n clipa cînd îi încerca încercătura, lupul urlă. Un urlet de jale, de chemare, ca un strigăt, lung, răgușit și dureros. Ion se opri descumpănit, așa ceva nu mai auzise. Uită o clipă de necazul lui, de plecarea Veronei, de iarna cum n-a mai fost și cu trupul încordat, asculta. Parcă un glas omenesc cerea ajutor de undeva de dincolo de priceperea lui și parcă toată pădurea trudită de ger, asculta. Împetrii cu pușca în mîină, cînd văzu pe Burcuș, cîinele lui lăptos și mare cît un vițel, ieșind din stogul de fîn și o luă greoi spre coastă și lupul tăcu. Ion privi cele două animale mirosindu-se ca niște vechi cunoștințe, dîndu-și tîrcoale, parcă șoptind unul celuilalt la ureche, ceva numai de ele cunoscut. “S-a întors lumea pe dos” își zise Ion și dintr-o dată își aduse aminte de noaptea cînd a fost la pîndă la mistreți...

O noapte de sfîrșit de vară, albă, luminoasă, cu o lună mare ca un soare mic și o tăcere albastră, fluturînd ca o pînză. Ion stătea la pîndă într-un prun. Îți făcuse de cîu seară un loc bun de unde putea vedea grădina unde veneau mistreții la porumb. Mirosul de lapte crud le ademenea foamea și noapte de noapte, veneau atît de încet,

de ușor, cu călcătura lor grea, de nici cîinii nu-i simțeau. Ion stătea în prun, nemișcat ca o pasăre adormită, abea respirînd. Din vale, venea din cînd în cînd zvon de tălăngi, dinspre pădure o adiere de frunze coapte și bureți, cînd Ion auzi, sau i se păru că aude, o mișcare, o furișare molatecă de jivină. "Vine" își zise și tot trupul i se făcu de stei. Dar în locul mistrețului, Ion văzu conturîndu-se, negru, un lup mare, i se vedeau bine urechile ascuțite și drepte și blana roșcat-cenușie lucii o clipă în ochii lui și atunci Ion văzu pe Burcuș, același Burcuș de acum, venind lîngă lupoaică, care parcă îl aștepta cu scheunături scurte, cu un glas ca cel de-acum ca o chemare, ca o alintătură. Asta a fost astă toamnă, cînd nici nu bănuia că Verona o să plece și plecarea ei, o să-l sfîșie pe dinlăuntru.

Și acum... "Iaca și sălbăticiunile își au pereche nepotrivită și de aceea tot se caută, numai eu..." își zise Ion privind pe Burcuș și pe lupoaică cum se înțeleg...

Dintr-odată, Ion simți aerul cum se face moale. O boare firavă creștea peste tăcerea iernii, era ca o șoaptă de dragoste spusă la urechea pămîntului de un glas venit de nicăieri sau de pretutindeni. Simți cum iarna își îndoiaie genunchii și nările lui vibrînd ca la sălbăticiuni, prin viermuiala din el simții un izvor călduț cum îi ajungea la inimă. Era clipa acea unică, nouă și veche de cînd lumea, de naștere, de renaștere, cînd durerile se umbresc și viața își reia cursul firesc din matca ei din totdeauna. Nu se clintise încă nimic din jur, pădurea era tot neagră în tăcerea ei albă, dar ceva neliniștitor-dulce se strecura prin aer, de parcă pămîntul se scutura dintr-un somn prea lung și Ion simții în inima lui, dezghețul...

PORTATIV PE UN FIR DE GRÂU

Aici, la marginea câmpiei - unii un păi de vânt și roși de
după un păi de vânt - așază gatul cântărie pe dălbura și o lumina
răcoroasă a soarelui, iar când se dăferă zăvoaie în adănci și cadonle
cerului și de pământului și auză noi și gatul și căldura
veșii spre soare.

Aici, unde în cerul și - mi-am locușii aceluși. Când de-a data
cu bănuș de por și auză căntărie.

Aici, unde mi-am înălțat căntărie în auză de căntărie și în
am gina dăzbăgărie în poala și auză de căntărie. Până -
câmpia - mi-a fost dăzbăgărie în auză de căntărie și în auză de
adorn - când se auză căntărie - în auză de căntărie de gina -
prină pe unii și o dăzbăgărie.

Aici, lângă aceluși căntărie repart și auză de căntărie și vine
nouă de căntărie în auză. Lângă căntărie și auză de căntărie de
ciocărie și se gina dăzbăgărie în auză.

Aici, cu gina dăzbăgărie pe lângă înălțărie în abună
unii căntărie și vine și auză de căntărie, și în auză de căntărie, și în auză de
gatal și auză de căntărie și auză de căntărie în auză de căntărie,
ciocărie.

SCHIȚĂ ÎN CREON I

Aici, la marginea cîmpiei – unde un pui de vrabie se rotește după un pui de vînt – ascult grîul cum arde pe dinlăuntru sub lumina răcoroasă a sevei, acum cînd se desfercă tainele în rădăcini și culorile cerului și ale pămîntului au nuanțe noi și grîul își clădește turnuri verzi spre soare...

Aici, unde în copilărie – mi-am închipuit stelele dînd de-a dura cu bănuți de aur și auzeam cîmpia sunînd...

Aici, unde mi-am înfășurat iluziile în arcuri de curcubeu și mi-am plîns dezamăgirile în poala ei cu miros de rufă curată. Fiindcă – cîmpia – mi-a fost dintotdeauna leagăn și dimineață și tot aici o să adorm – cînd va suna stingerea – îmbrăcată în cămașa de pînză – prinsă pe umăr cu o fibulă de grîu.

Aici, lîngă acest miracol repetat ca o poruncă veche și veșnic nouă de facere a lumii, lîngă această cetate astrală cu metreze de ciocîrliei și cu gînduri prefăcute în aripi.

Aici, cu gustul de miere sălbatecă pe buze învăluită în aburul unui catren aș vrea să-mi crească rădăcini, să fiu un semn, un fir din grîul care crește sub șuvoaiele mari de lumini în această constelație, cîmpia...

SCHIȚĂ ÎN CREON II

De-acum greerii-și leagă lăuta de glezne, somnolentă iarba tace și-n lumina cu acorduri domoale aerul își varsă amfora cu răcori.

Prin fereastra opacă a brumelor timpurii palpită o adiere amăruie, numai plopii mai ademenesc brațele vântului să le îmbrățișeze silueta subțire ca un gotic turn.

Încet, încet lumina se rupe din rădăcini și se îngustează, ca niște imense pleoape storurile zilelor se închid și parcă oscilează o balanță între două sentimente.

Dinspre dealurile podgoriilor se desprind funigei – ca niște borangicuri plutitoare – și cîmpia Mureșului se îmbracă în falduri aeriene și parcă se aude timpul dînd de-a rostogolul o alună.

Și-mi aduc aminte de bunicul care mă ducea în “Hadă” să culeg prune “taliene” mari, pietroase și carnea de chihlimbar, cu zeama cărora mă mînjeam pînă la urechi și-mi lingeam degetele ca după o cocătură cu miere și parcă aud și acum bucuria toamnei susurînd mărunt în frunzele ca niște monede de aur foșnitor.

Toamna e un ornic cu arătătoarele spre nord, dar în noi ard suduri cu patimi aromate, aerul e dulce – amărui ca un oftat de dragoste tîrzie și parcă ia forma unui fruct și-n noi dau în relief esențele...

COMPUNERE PENTRU ACASĂ

...Și cum Soranei îi place să cotrobăiască prin toate ungherile, a găsit în podul casei bunicului, un caiet vechi de școală, scris de mine parcă în alt veac.

“Temă pentru acasă, despre primăvară”

Cînd m-am născut, bunicul l-a sădit în fața ferestrei și am crescut împreună ca doi frați. Eu și cireșul. Astă noapte mi-a intrat pe fereastră. Avea pe umeri o togă albă și pe brațe, ștergare de borangic.

– Am venit să ascultăm împreună, cum zboară prin pămîntul dulce păsări verzi, auzi iarba cum mută munții din loc ?

– Aud.

– Și porțile de lemn cum înverzesc ?

– Aud.

– Și cîmpul cum începe să clocească pui de rouă ?

– Și.

– Atunci pregătește panglici roșii pentru gîtul mieilor care vor sparge noaptea cu boturile de lapte.

– Am pregătit. Încă de aseară am auzit turmele urcînd orașul în copite.

– Noi ne înțelegem...

– Doar sîntem frați. Eu îți aduc în pumni apă ne-ncepută și tu-mi dai cercei de rubin.

– Dar iată, se bate de ziuă și trebuie să plec, m-așteaptă mama mea, grădina...

Și-n aceeași clipă am auzit în tunul orașului bătînd de primăvară...

– Ce năzbîtii ai scris...

– De ce năzbîtii Sorana ? Visul pentru om e ca și aripa pentru pasăre, îi dă cer...

CUPRINS

Scrisori neexpediate	5
Schițe în creon	13
Poveste veche	15
Eri	18
Zidul	23
Glasul pământului	27
Umbre	30
La Curtici	32
Dincolo de gard e războiul	34
Fantezie cu pian	36
Priculici	37
Dezghetul	39
Portativ pe un fir de grâu	43
Schiță în creon I	45
schiță în creon II	46
Compunere pentru acasă	47

De același autor:

- Umbra oglinzilor, *poezii*
- Fantezie de vară, *povestiri*
- Aripa dimineții, *povestiri*
- Frunze amare, *poezii*

ISBN 973-9284-50-7